

MATERIJAL ZA MANIPULACIJU I ISTRAŽIVANJE

Uvod

Od osnovne važnosti za dobrobit svinja je zdravlje i mogućnost izražavanja vrsti specifičnog ponašanja kao što su istraživanje, rovanje i društvo jedinki iste vrste, što je ujedno temelj nacionalnog zakonodavstva za zaštitu svinja.

Ove smjernice su namijenjene veterinarskim inspektorima i službenim veterinarima prilikom provođenja nadzora na farmama, kao i ovlaštenim veterinarima i farmerima u svrhu upoznavanja sa zahtjevima propisa koji se odnose na zaštitu svinja na farmama, s naglaskom na potrebe životinja i utjecaj okoliša u kojem se nalaze.

Zakonska osnova

- Zakon o zaštiti životinja („Narodne novine”, broj 135/06)
- Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja („Narodne novine“, broj 119/10)

Poglavljem I. točkom 4. Pravilnika o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja određuje se da, ne dovodeći u pitanje odredbu članka 3. stavka 6. Pravilnika, svinje moraju imati stalan pristup dovoljnoj količini materijala, poput slame, sijena, drveta, piljevine, komposta od gljiva, treseta, njihove mješavine ili drugih prikladnih materijala kojima se ne dovodi u pitanje zdravlje životinja.

Obrazloženje

Ponašanje svinja

Svinje (domaće i divlje) koje žive na otvorenom potroše i do 70% vremena na istraživanje i sakupljanje hrane (sa tla, korijenja) što je u sustavu uzgoja u zatvorenim objektima onemogućeno te životinjama ostavlja previše slobodnog vremena tako da se razvijaju nepoželjna ponašanja kao što su grizenje repova i uški, pojava agresivnosti, anksioznost, kanibalizam i stereotipno ponašanje.

Radi navedenog, svinje smještene u zatvorene objekte, s obzirom na vrstu poda, moraju imati stalan pristup dovoljnoj količini materijala poput slame, sijena, drva, piljevine, lupina kikirikija, komposta od gljiva, treseta, rižine ljuske, njihovih mješavina ili drugih prikladnih materijala kojima se ne dovodi u pitanje zdravlje životinja, a omogućuje im se prikladno istraživanje i manipulacija.

Neki od materijala za manipulaciju i istraživanje (npr. slama) zadovoljavaju potrebu kako za žvakanjem tako i za istraživanjem, što u restriktivno hranjenih svinja ima pozitivan učinak na njihovu dobrobit jer smanjuje agresivnost životinja kao i pojavu grizenja uški i repova.

Uz osiguranje odgovarajuće mikrokline, opskrbe vodom i odgovarajućom hranom, gustoće naseljenosti i dobrog zdravlja, obogaćivanje prostora u kojem svinje borave materijalom za istraživanje i manipulaciju važan je čimbenik koji doprinosi sprječavanju pojave nepoželjnog ponašanja i boljim proizvodnim rezultatima.

Karakteristike materijala za manipulaciju i istraživanje:

1. ne smije biti štetan za svinje
2. mora biti jednostavan za manipulaciju
3. mora biti zanimljiv svinjama

4. mora biti u dosegu svinja.

Materijali koji nisu prihvatljivi za manipulaciju i istraživanje:

- lanci
- gume od vozila
- predmeti od umjetnih materijala (plastični predmeti).

Pri držanju svinja na punom podu moguće je koristiti:

- slamu - njome se može manipulirati, svinja može rovati, žvakati je, istraživati nove mirise, igrati se njenim dužim stabljikama, a također pruža toplinski komfor, izolaciju i stelju
- druge prirodne materijale, kao što je sijeno, drvo, piljevina, lupine kikirikija, kompost od gljiva, treset, rižine ljuske, njihove mješavine koja neće štetno utjecati na zdravlje.

ALTERNATIVNO se navedeni materijali mogu nuditi životinjama u jaslama, balama, komprimiranim blokovima ili trupcima.

Izvor: http://www.dpi.nsw.gov.au/_data/assets/pdf_file/0019/56134/Basic_pig_husbandry-Gilts_and_sows_-_Primefact_70-final.pdf

Pri držanju svinja na rešetkastom podu:

- na rešetkastom podu je teško osigurati slamu, treset, kompost i slične materijale jer oni mogu začepiti otvore među rešetkama i/ili oštetiti sustav za uklanjanje gnoja tako da se svinjama u ovakvim uvjetima držanja moraju osigurati drugi materijali za manipulaciju i istraživanje. Iz navedenog razloga bolje je stavljati takve materijale u različite posude ili košare (jasle) pričvršćene na stranice odjeljaka u kojima se drže svinje ili se takve posude i košare mogu objesiti na okvir opreme.
- moguće je izraditi veće predmete od materijala koji ne dovode u pitanje zdravlje i dobrobit životinja, odnosno one koje životinja ne može progutati, njima ozlijediti sebe ili druge životinje s kojima dijeli prostor npr. užad ili komade drveta (veličina ovisi o veličini životinje) koji vise sa traka od čvrstog materijala ili lanaca, što ih čini pokretnima i zanimljivim životinjama.

Izvor: <http://www.bpex.org/downloads/300125/296432/Manipulable%20materials.pdf>

Materijal za manipulaciju i istraživanje može se povremeno zamijeniti novim jer svinje nakon nekog vremena gube interes za stvari poznatog mirisa, okusa i oblika.

Procjena materijala za istraživanje i manipulaciju

Uspješnost obogaćivanja prostora u kojemu se nalaze svinje materijalom za istraživanje i manipulaciju procjenjuje se na osnovu smanjenog pojavljivanja znakova grizenja repova i uški te znakova međusobnih borbi.

U skladu s dostupnim istraživanjima i dobrim praksama došlo se do saznanja da je učinkovitost pojedinih materijala i načina njihovog nuđenja životinjama različita te se s obzirom na to mogu razvrstati u materijale:

- slabije učinkovitosti: konopci i drugi predmeti (komad drveta i drugo)
- srednje učinkovitosti: slama, kompost od gljiva, treset, piljevina, mahovina te
- visoke učinkovitosti: supstrati određene prehrabne vrijednosti (duboka stelja, peletirana hrana raspršena u stelji i drugo).

Izvor informacija

1. Zakon o zaštiti životinja („Narodne novine”, broj 135/06)
2. Pravilnik o minimalnim uvjetima za zaštitu svinja („Narodne novine“, broj 119/10)
3. <http://www.efsa.europa.eu/fr/scdocs/doc/572.pdf>, Scientific Report on animal health and welfare aspects of different housing and husbandry systems for adult breeding boars, pregnant, farrowing sows and unweaned piglets (Question No EFSA–Q-2006-28)
4. <http://www.mps.hr/default.aspx?id=6971>, Vodič o zaštiti svinja na farmama, Zagreb 2008, MPRRR

Za daljnje informacije kontaktirajte Upravu veterinarstva Ministarstva poljoprivrede
(tel: 01 6443 864 i 01 6443 899)

www.mps.hr
Planinska 2 a
Zagreb